

De basisstatistieken over Syrische asielzoekers en immigranten

De instroom van asielzoekers in Nederland is nog nooit zo groot geweest als in 2015. Het hoge aantal Syrische – en ook Eritrese – asielzoekers zal dit jaar doorwerken in de immigratie, die met vertraging de asielverzoeken volgt. Als gevolg van de vele nareizigers vormen de Syrische immigranten relatief vaak een gezin met kinderen. Vooralsnog is het aandeel Syrische inwoners het hoogst in gemeenten die al asielopvang hadden, zoals Ter Apel, en het kleinst in grote steden, zoals Leeuwarden, Amsterdam en Den Haag.

ELMA WOBMA
Onderzoeker bij het
Centraal Bureau
voor de Statistiek

Vrijwel dagelijks komen er cijfers over asielzoekers in de media. Hoeveel zijn het er, wat weten we over ze en waar in Nederland komen ze terecht? De stroom aan informatie hierover is soms moeilijk bij te houden en vaak slechts in brokjes gepresenteerd. Door de beschikbare CBS-gegevens erover in zijn totaliteit te bekijken ontstaat een beter overzicht van de groep vluchtelingen die Nederland binnenkomt.

Nederland heeft in 2015 een hoog aantal asielzoekers ontvangen. De Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) registreerde van januari tot en met december 43.100 asielzoekers en 13.800 nareizende gezinsleden (figuur 1). Vooral in de tweede helft van 2015 is de asielinstroom sterk gestegen. Het aantal van 56.900 ligt ten minste 4.000 boven de vorige piek in 1994 (al werden toen niet de personen maar de procedures geteld, à 52.600, en omdat een persoon soms meerdere procedures kan volgen, ligt het aantal asielzoekers nog wat lager). Sinds het CBS een registratie over asielzoekers heeft (1975) is het aantal nog niet zo hoog geweest. In de jaren negentig waren het veelal mensen die de oorlog in voormalig Joegoslavië ontvluchtten, nu bestaat een belangrijk deel van de asielzoekers uit Syriërs. Met

18.700 asielzoekers en 8.900 nareizigers maakten zij vrijwel de helft van het totaal uit in 2015. Andere grote groepen geregistreerde asielzoekers en nareizigers in 2015 waren, op volgorde van grootte, Eritreeërs (8.400), Irakezen (3.200), Afghanen (2.600), Iraniërs (1.900) en Somaliërs (700). Verder waren er 4.900 staatlozen, van wie een groot deel in Palestina woonachtige Syriërs zijn.

VAN ASIELZOEKER NAAR IMMIGRANT

De asielinstroom heeft ook effect op de bevolkingsgroei. Een asielzoeker wordt officieel immigrant, en daarmee inwoner van Nederland, na inschrijving in een gemeente. Dat mag zodra hij of zij een verblijfsvergunning heeft, of langer dan een half jaar in een asielzoekerscentrum verblijft. De immigratie volgt dus met vertraging de asielverzoeken. Dat geldt vooral ook voor de nareizende gezinsleden. Een asielzoeker mag binnen drie maanden na het verkrijgen van een verblijfsvergunning een verzoek indienen om familieleden te laten nareizen. Na inwilliging van dat verzoek – bijvoorbeeld nadat is aangetoond dat ze daadwerkelijk familie zijn van de asielzoeker – hebben zij vervolgens drie maanden de tijd om naar Nederland te komen, waarna ze zich ook mogen inschrijven als immigrant. Daarom zal de hoge asielinstroom in de tweede helft van 2015 nog doorwerken in de immigratie van 2016. In de laatste CBS-prognose wordt verwacht dat er in 2016 bijna 70.000 asielmigranten komen (CBS, 2015).

In 2015 waren dat er 31.000, ofwel vijftien procent van de totale immigratie van 203.000 in dat jaar. Nederland kreeg er zo 21.000 inwoners bij uit Syrië, 3.000 uit Eritrea en ruim 2.000 uit Ethiopië. Het aantal Poolse immigranten was met 22.000 nog net iets hoger dan het aantal Syrische. Er emigreerden echter ook 13.000 Polen, waardoor er per saldo maar 9.000 bijkwamen. De emigratie van Syriërs was vrijwel nihil, waardoor deze herkomstgroep meer dan welke andere dan ook aan de bevolkingsgroei bijdroeg.

De Nederlandse bevolking groeide in 2015 met

79.000 inwoners. De natuurlijke aanwas van 23.000, het saldo van geboorte en sterfte, droeg daar voor minder dan een derde aan bij. De groei kwam vooral door migratie, deels door asielmigranten. De immigratie was hoger dan in eerdere jaren, de emigratie vrijwel gelijk. Het relatief hoge migratiesaldo (immigratie minus emigratie) van 56.000 is vergelijkbaar met eerdere perioden waarin veel migranten naar Nederland kwamen. In de jaren negentig werden grote groepen immigranten geregistreerd uit voormalig Joegoslavië en rond het jaar 2000 kwam een grote migrantenstroom uit Afghanistan.

SYRIËRS VORMEN JONGE BEVOLKINGSGROEP

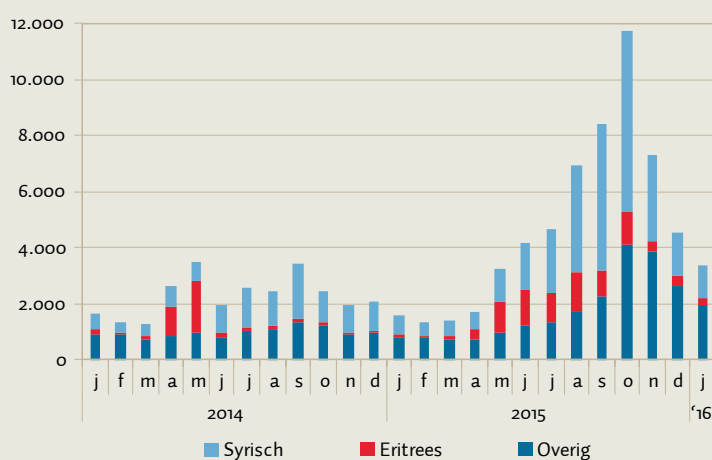
Syriërs en staatlozen maken meer dan andere asielzoekers gebruik van de mogelijkheid om gezinsleden over te laten komen. Dit is van invloed op de leeftijdsopbouw van deze groep. Op 1 januari 2016 was bijna veertig procent van de 29.000 in 2014 en 2015 in Nederland ingeschreven Syriërs jonger dan achttien. Het aandeel is veel hoger dan het gemiddelde van zeventien procent bij alle recente allochtone immigranten, en dat van twintig procent in de hele Nederlandse bevolking. Van de Eritreeërs is bijna een kwart minderjarig, van de Ethiopiërs slechts vijf procent. Een groot deel van de Eritrese minderjarigen is tussen de vijftien en zeventien jaar, bij de Syriërs zijn de minderjarigen vooral jongere kinderen. Er woonden op 1 januari 1.800 recent gevestigde Syrische kinderen onder de vier jaar, 6.100 vier- tot twaalfjarigen en 3.400 twaalf- tot achttienjarigen in Nederland. Het is ook terug te zien in de huishoudenspositie: Van de in 2014 en 2015 ingeschreven Syrische immigranten wonen ruim zes van de tien in een gezin. Van zowel de Eritreeërs als de Ethiopiërs wonen ruim twee van de tien in gezinsverband.

SYRIËRS WONEN VERSPREID OVER NEDERLAND

De 29.000 Syriërs die in 2014 en 2015 immigreerden en op 1 januari 2016 stonden ingeschreven bij een Nederlandse gemeente, vormen samen 1,7 op de duizend inwoners van Nederland. Per gemeente loopt het aandeel uiteen van nul op bijvoorbeeld de Waddeneilanden tot 21 per duizend in Vlagtwedde, de gemeente waaronder Ter Apel valt, waar een grote asielopvang is gevestigd (figuur 2). Omdat nog niet alle ingeschreven asielmigranten al woonruimte hebben gevonden, is het aandeel Syriërs in gemeenten met een asielzoekerscentrum nog relatief hoog. In een aantal grote gemeenten is het aandeel Syrische inwoners relatief laag (minder dan één per duizend inwoners). Zo hebben Leeuwarden en Emmen, maar ook Amsterdam (met ongeveer 600 recent gevestigde Syriërs) en Den Haag (ongeveer 450) naar verhouding weinig Syrische inwoners.

Aantallen asielverzoeken en nareizigers naar nationaliteit

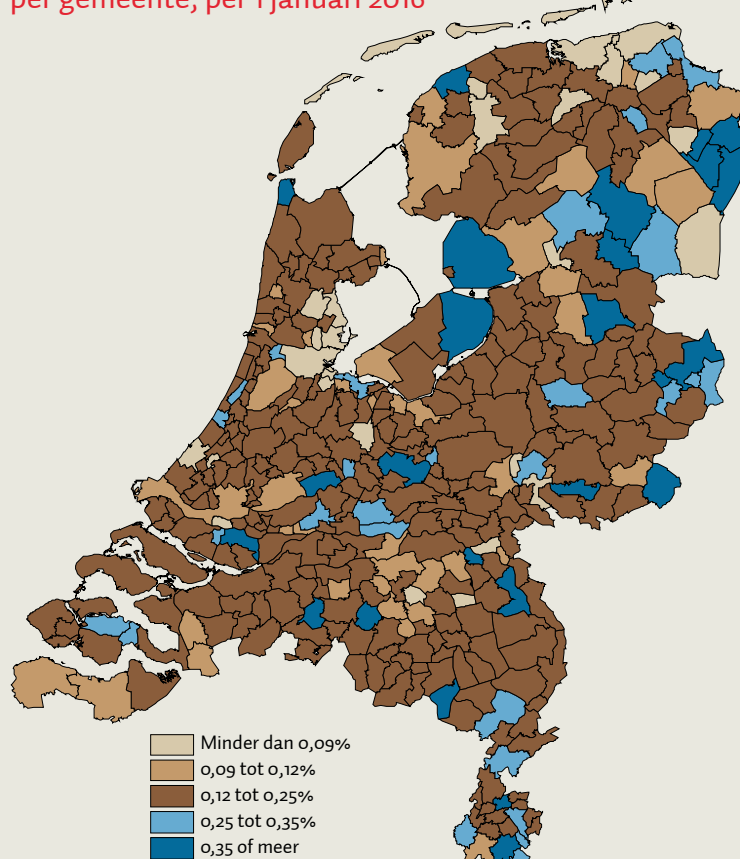
FIGUUR 1

Bron: CBS, 2016

Aandeel in 2014 en 2015 ingeschreven Syriërs per gemeente, per 1 januari 2016

FIGUUR 2

Bron: CBS, 2016

LITERATUUR

CBS (2015) *Kernprognose 2015–2060: hoge bevolkingsgroei op korte termijn*. Den Haag/Heerlen: Centraal Bureau voor de Statistiek.
 CBS (2016) *Dossier asielzoekers*. Dossier op www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/dossiers/asielzoekers/nieuws.